

Hlavní právní normy, související s oblastí osvojení v České republice:

Sdělení č. 104/1991 Sb., m.s. Úmluva o právech dítěte

Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně - právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č.117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů

Užitečné informace a kontakty najdete také na webových stránkách Olomouckého kraje <http://www.kr-olomoucky.cz>

Kresby dětí byly použity se souhlasem pořadatele „Vlak štěstí a naděje 2007“ – internetová dražba kreseb dětí z dětských domovů v ČR

Seznam příslušných úřadů, na které se můžete obrátit se svými dotazy:

Úřad	Odbor	Adresa	Telefon
Krajský úřad Olomouckého kraje	Oddělení sociálně-právní ochrany - Pracoviště náhradní rodinné péče	Žilinská 7 779 00 Olomouc	585 757 171
Magistrát města Olomouce	Odbor sociální pomoci	Kosmonautů 10 771 27 Olomouc	585 562 405 585 223 056
Městský úřad Litovel	Sociální odbor	Nám. P. Otakara 778 784 01 Litovel	585 153 231
Městský úřad Šternberk	Odbor sociálních věcí	Horní náměstí 16 785 01 Šternberk	585 086 527
Městský úřad Uničov	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	Masarykovo nám. 1 783 91 Uničov	585 088 304
Magistrát města Přerova	Odbor sociálních služeb a zdravotnictví	Smetanova 7 751 52 Přerov	581 268 773
Městský úřad Hranice	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	Purgešova 1399 753 37 Hranice	581 828 420
Městský úřad Lipník nad Bečvou	Odbor sociálních věcí	Nám. TGM 89 751 31 Lipník n. Bečvou	581 722 220
Městský úřad Prostějov	Odbor sociálních věcí	Nám. TGM 13 797 42 Prostějov	582 329 301
Městský úřad Konice	Odbor sociálních věcí	Masarykovo nám. 27 798 52 Konice	582 401 472
Městský úřad Šumperk	Odbor sociálních věcí	M.R. Štefánika 20 787 01 Šumperk	583 391 233
Městský úřad Zábřeh	Odbor sociálních věcí	nám. Osvobození 15 789 01 Zábřeh	583 468 120
Městský úřad Mohelnice	Odbor sociálních věcí	U Brány 2 789 01 Mohelnice	583 452 163
Městský úřad Jeseník	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	K. Čapka 10/1147 790 27 Jeseník	584 498 405

© „Průvodce pro zájemce o osvojení dítěte“ vydal Olomoucký kraj,

Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc

tel.: +420 585 508 111, www.kr-olomoucky.cz

Text: pracoviště náhradní rodinné péče Krajského úřadu Olomouckého kraje

Foto: kresby dětí z dětských domovů - Akce dětských kreseb „Vlak štěstí“

Grafika a tisk: Inrema spol.s.r.o., Polská 48a, 779 00 Olomouc, Olomouc 2007

PRŮVODCE PRO ZÁJEMCE O OSVOJENÍ DÍTĚTE

Osvojení (adopce)

Rádi bychom Vám pomohli zorientovat se na cestě, která může směřovat k přijetí dítěte do osvojení. Tato cesta je pro Vás zatím neznámá, o to více se může zdát složitá, nepřehledná a náročná. Jistě víte, že nejprve je třeba posbírat dostatek informací o tom, kam cesta směřuje, co Vás na ní může potkat a jaké prostředky zvolit, abyste dosáhli cíle. Teprve potom, na základě získaných informací se rozhodnete, zda se k zamýšlenému cíli vydáte.

Co je to osvojení?

Osvojení je jedna z forem náhradní rodinné péče. Manželé nebo jednotlivci přijímají za své biologicky cizí dítě, ke kterému rozhodnutím soudu nabývají stejná práva a povinnosti jako mají biologičtí rodiče.

Osvojitelé jsou zapsáni do rodného listu dítěte namísto biologických rodičů a dítě získává příjmení osvojitelů. Osvojit je možné pouze dítě nezletilé.

Jaké děti jsou osvojevány?

Osvojení se zpravidla uskutečňuje u dětí, jejichž rodiče se o ně nemohou, nechtějí nebo neumějí starat. Většinou se jedná o zdravé děti, s dobrou perspektivou (psychomotorického) vývoje, které je možno předat do rodiny osvojitelů v raném věku, je-li vyřešen právní vztah dítěte k jeho původní rodině. To se děje několika způsoby:

- zákonný zástupce udělí souhlas s osvojením předem a osobně bez vztahu k určitým osvojitelům u soudu nebo před orgánem sociálně-právní ochrany dětí,
- soud vysloví tzv. kvalifikovaný nezájem, a to v případě, kdy po dobu 6 měsíců rodiče neprojevovali o dítě opravdový zájem,
- soud vysloví tzv. absolutní nezájem, když rodiče po dobu nejméně 2 měsíců od narození dítěte o ně neprojevili žádný zájem,
- rodiče byli rozhodnutím soudu zbaveni rodičovské zodpovědnosti,
- rodiče byli rozhodnutím soudu zbaveni či omezeni ve způsobilosti k právním úkonům.

Soud rozhodne o osvojení dítěte jen v případech, kdy je zřejmé, že toto rozhodnutí je ve prospěch dítěte a v souladu s jeho zájmy.

Než se rozhodnete pro osvojení zkuste se, prosím, zamyslet a odpovědět, zda splňujete následující kritéria:

- stabilní rodinné zázemí (s případnou podporou širší rodiny),

- vyspělý, oboustranně zodpovědný a harmonický vztah partnerů,
- přizpůsobení aktivit a pracovního času potřebám dítěte,
- finanční zajištění rodiny a bydlení,
- duševní a fyzické schopnosti k výchově dítěte,
- zdravotní stav neomezující výchovné a pečovatelské schopnosti,
- beztrčnost,
- schopnost vžít se do prožívání dítěte, přizpůsobení se jeho očekáváním,
- toleranci, vstřícnost, laskavost a otevřenost,
- přiměřený věkový rozdíl mezi rodiči a dítětem,
- schopnost otevřeně přijímat rady od druhých,
- záruku výchovy bez fyzického či psychického strádání dítěte.

Pokud Vaše rozhodnutí přijmout dítě do osvojení trvá, rádi Vás budeme provázet na cestě k jeho přijetí.

Cesta k přijetí dítěte do osvojení.

1. krok: Podání žádosti.

Nejdříve je třeba navštívit obecní úřad obce s rozšířenou působností (viz odkazy na sociální odbory úřadů, na které se můžete obrátit) v místě Vašeho trvalého bydliště, oddělení sociálně právní ochrany dětí. Zde Vás sociální pracovnice pro náhradní rodinnou péči bude informovat o tom, jaké podklady si budete muset připravit, aby Vaši žádost mohla postoupit na příslušný krajský úřad, který bude rozhodovat o zařazení do evidence budoucích osvojitelů. Sociální pracovnice Vám poradí se sepsáním žádosti a vyžádá si informace o vaší trestní bezúhonnosti. V dohodnutém termínu Vás navštíví ve Vaší domácnosti. Toto setkání Vám umožní získat odpovědi na mnoho otázek, které potřebujete v souvislosti s osvojením zodpovědět. Zároveň návštěva slouží k tomu, aby sociální pracovnice zjistila, zda prostředí, do kterého má dítě přijít, bude schopno přiměřeně uspokojovat jeho potřeby.

Po shromáždění uvedených podkladů sociální pracovnice postoupí celou spisovou dokumentaci se svým vyjádřením na krajský úřad.

Žádost lze v průběhu jejího vyřizování dle uvážení a potřeby písemně zrušit.

2. krok: Odborné posouzení

Krajský úřad provede odborné posouzení žadatelů před jejich zařazením do evidence osob vhodných stát se osvojiteli.

Odborné posouzení zahrnuje:

- zjištění bezúhonnosti žadatelů a osob s nimi žijících ve společné domácnosti,
- posouzení zdravotního stavu žadatelů,
- psychologické posouzení žadatelů,
- posouzení fungování rodinného systému tam, kde již manželé

- vychovávají vlastní nebo přijaté děti,
- absolvování a zhodnocení přípravy k přijetí dítěte do náhradní rodiny.

Po ukončení odborného posouzení vydává krajský úřad neprodleně rozhodnutí o zařazení do evidence těm žadatelům, kteří splnili všechny podmínky stanovené zákonem (viz odkazy na právní předpisy). V případě záporného rozhodnutí mají žadatelé právo se proti rozhodnutí odvolat na Ministerstvo práce a sociálních věcí.

3. krok: Zprostředkování osvojení.

Po vydání rozhodnutí o zařazení do evidence žadatelů nastává období, kdy krajský úřad spolu s odborníky poradního sboru pro náhradní rodinnou péči aktivně hledá vhodné osvojitele pro děti, které má ve své evidenci. V další fázi do procesu zprostředkování vstupuje Ministerstvo práce a sociálních věcí, které vede celorepublikovou evidenci dětí a žadatelů. Pokud poradní sbor krajského úřadu nebo ministerstva doporučí vhodné žadatele pro konkrétní dítě, obdrží budoucí osvojitelé písemné oznámení od úřadu se základními informacemi o dítěti a zařízení, v němž se dítě nachází, a kde se s ním mohou seznámit. V rámci seznámení s dítětem obdrží žadatelé informace o zdravotním stavu dítěte, o jeho vývoji a dostupné zprávy o jeho biologické rodině. Pokud seznámení proběhne oboustranně příznivě, požádají budoucí osvojitelé příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností o svěření dítěte do péče.

Posledním krokem na cestě k přijetí dítěte je podání návrhu k soudu na jeho osvojení. Jakmile soud o návrhu rozhodne, je proces osvojení po právní stránce ukončen a vznikne nová adoptivní rodina.